

DOMFÆLDTE UDVIKLINGSHÆMMEDE MISBRUGES AF ROCKERE

[Brødre] Uddeling af dummebøder, trusler og fund af oversavet jagtgevær er blevet virkelighed på bosteder for domsanbragte udviklingshæmmede. Flere af de bedre fungerende beboere bevæger sig på kanten af det rockermiljø, de gerne vil identificere sig med, men som udnytter dem.

Overvågning er et nyt tiltag på Fuglekær Udviklingscenter, som er indrettet i en ældre firlænget gård i Børkop ved Vejle.

af

HENRIETTE STEVNHØJ, KOMMUNIKATIONSMEDARBEJDER,
NDU'S SEKRETARIAT, REGION MIDTYLLAND

For nylig fandt personalet på Fuglekær Udviklingscenter, et bosted for blandt andet domfældte udviklingshæmmede i Børkop ved Vejle, et oversavet jagtgevær i en busk uden for vinduerne. Hvordan det var havnet i busken, verserer der flere forklaringer på fra stedets beboere. Men alt tyder på, at geværet – og et kraftigt slagvåben, som blev fundet på et af værelserne – er leveret til Fuglekær af 'kammerater' udefra. Kammerater, som personalet på bostedet vurderer, har tæt tilknytning til rockere eller støttegrupper til rockere.

Fundet af våbene på bostedet i Børkop er et konkret eksempel på en skræmmende udvikling, der bliver bekræftet af flere af de bosteder i landet, som huser udviklingshæmmede domfældte. Der bliver fortalt historier om beboere, som i løbet af få timer kan skaffe våben. Eller beboere, som bliver opsøgt af rockertyper og truet med tæsk, hvis de ikke betaler deres gæld. Fælles for historierne er, at det er de såkaldte bedre fungerende udviklingshæmmede, der kredser omkring miljøer, som er kendt for bandekriminalitet. Det fortæller afdelingsleder og pædagog på Fuglekær Udviklingscenter, Charlotte Grønhøj. Hun har aktuelt to beboere, som begge er knyttet til rockerrelaterede grupper i Midt- og Østjylland. De to beboere har modtaget en institutionsdom for deres kriminalitet og er anbragt på det pædagogiske bosted.

Rockerrelationer giver prestige

- De kalder hinanden 'brødre' og bruger

en terminologi, som vidner om relationer til rockermiljøet. Og de er tydeligvis stolte af det og vil gerne identificere sig med rockerne, siger Charlotte Grønhøj.

- Det giver prestige at være tæt på det kriminelle miljø, som ifølge vores oplysninger tæller AK81-medlemmer og andre rockerrelaterede grupper. Det kan vi høre på den måde, de taler på. Snak om våben og 'jeg kan skaffe en pumpgun på to minutter', har vi hørt flere gange. Og jeg er sådan set ikke i tvivl om, at de har ret, siger Charlotte Grønhøj.

Ifølge afdelingslederen handler det om, at de bedre fungerende beboere bliver tiltrukket af det kriminelle miljø, hvor de bliver mødt med anerkendelse. Måske for første gang i deres liv, som ellers kan være rigt på nederlag på grund af deres begrænsede evner, både intellektuelt og socialt. Det er i dette miljø, de laver den kriminalitet, som de får dom for. Før de får set sig om, skal de "gøre tjenester", som enten trækker dem ud i gæld eller ny kriminalitet. Og det slipper de ikke ud af, selv om de bliver fritaget for straf og har dom til anbringelse på en institution. Det er kynisk, siger hun.

- Den ene af vores beboere har en gæld på omkring 120.000 kr. Så vidt vi ved, handler det blandt andet om våben, som er blevet leveret. Han har ikke kunnet betale og nu løber der dummebøder på. Vi kan tilbyde ham at få styr på hans økonomi. Det kan være hjælp til at lægge budget

og holde styr på udgifterne. Men vil han ikke tage imod håndsrækningen, så står vi magtesløse. Det er et stykke pædagogisk arbejde, vi skal præstere her, siger Charlotte Grønhøj, som tilføjer, at motivation til samarbejdet ikke altid rækker.

- 'Vores drenge' orienterer sig mod normalområdet og vil derfor gerne hænge ved deres relationer, også de kriminelle. At det kan skabe uoverskuelige problemer, kan de ikke forudse, siger hun.

Overvågning efter dramatisk besøg

Gæld og tjenester har flere gange ført til dramatiske situationer – både for beboere og personale. Som for nylig, da to biler rullede ind på gårdspladsen og ud steg ni personer, som gerne ville have sig en lille snak med en af beboerne.

Personalet ringede efter politiet i Vejle, men valgte også at gå ud og tage konfrontationen med 'gæsterne'. Det lykkedes at tale gæsterne fra at komme ind alle sammen. I stedet kom et par stykker med ind for at tale med den beboer, som var målet for visiten.

- Denne gang gik det godt. Men det er med hjertet oppe i halsen, når det sker. For selv om vi kan og vil beskytte vores beboere, så skal vi også passe på sikkerheden for personalet, siger Charlotte Grønhøj.

På Fuglekær bliver der ringet efter politiet, som er hurtige til at dukke op. Men tingene kan udvikle sig hurtigere, end en

[f.] DOMFÆLDTE UDVIKLINGSHÆMMEDE

Antallet af domfældte udviklingshæmmede er på landsplan vokset fra 184 i 1998 til godt 400 i 2007 svarende til en stigning på næsten 120 procent.

Hovedparten er udviklingshæmmede i lettere grad eller ligestilles med udviklingshæmmede ud fra en samlet vurdering af deres funktioner. Nogle af de sidste er så begavet, at de principielt set er strafegnede. Men deres sociale, emotionelle, somatiske og intellektuelle funktioner er alt i alt så dårlige, at de fritages for straf og i stedet får en foranstaltningsdom.

Ofte kan de have store adfærdsmæssige vanskeligheder. Det kan skyldes tidlige følelsesmæssige skader, karakterafvigende personlighedstræk, omsorgssvigt, misbrug af alkohol og euforiserende stoffer.

De bliver typisk dømt for sædelighedsforbrydelser, vold, ildspåsættelse, trusler, tyveri og hærværk. Cirka 80 procent af dommene er berammet til fem år eller er uden længstetid.

Kilde: Netværket vedrørende Domfældte Udviklingshæmmede, www.ndu.dk

10.000 kr. pr. tand

En udviklingshæmmet mand blev gennembanket og fik knækket tre fortænder af medlemmer fra indvandrerbanden Black Cobra. Årsag: Gæld

patruljebil kan køre. Derfor har Fuglekær nu taget et utraditionelt initiativ for at skærpe sikkerheden på bostedet. Siden 1. december har et privat vagtfirma haft deres gang i eftermiddagstimerne på gården, og på murene er der installeret overvågningskameraer. Begge dele virker efter hensigten.

- Vi ved fra politiet, at rockertilhængerne er meget lidt begejstrede for at blive fotograferet. Så det har været med til at begrænse trafikken herude.

Men der skal passes på alligevel, og det koster også i personaleressourcer.

Charlotte Grønhøj har fundet det nødvendigt at sætte to pædagoger på som ledsagere, når en af de pågældende beboere skal på udgang. Siden en pædagog blev skubbet kraftigt af en fremmed mand, som tydeligvis var efter beboeren, bliver der ikke taget chancer. Men fagligheden er i højsædet, bedyrer Charlotte Grønhøj.

- Vi har sikkerheden i fokus, både for os selv og vores beboere. Men vi arbejder stadig pædagogisk. Det er årsagen til, at vi for eksempel ikke forhindrer beboeren i at få udgang. Han har også gode relationer, som skal plejes og støttes. Det er den bedste vej ud af kriminaliteten.

Skruppelløs adfærd, siger en rystet Anders G. Christensen, som er afdelingsleder på Østruplund, et bosted for udviklingshæmmede på Fyn. Han fører også kriminalpræventivt tilsyn med en udviklingshæmmet irakisk mand, der bor i egen lejlighed.

Irakeren er faldet i klørerne på indvandrerbanden Black Cobra, som han har oparbejdet en gæld til. Den skal betales tilbage, ellers får det konsekvenser. Det fik den udviklingshæmmede mand, som lider af posttraumatisk stress, at føle, da han blev passet op hjemme i sin lejlighed af Black Cobra-medlemmer. Først blev han tæsket, dernæst bankede de hans hund. På vej ud af døren knækkede bandemedlemmerne tre af irakerens fortænder for at minde ham om, at han stadig skylder 30.000 kr. 10.000 kr. pr. tand.

Episoden har chokeret de professionelle, der arbejder med domfældte udviklingshæmmede, som enten bor på botilbud eller bliver ført tilsyn med i egne boliger.

- Det er ekstremt uhyggeligt, da Black Cobra har et helt andet moralkodeks, end vi kender til. Selv om det lykkes at betale sin gæld, så dukker der bare no-

get andet op, siger Anders G. Christensen. Af samme årsag lægger han i dag sine tilsynsbesøg på neutral grund, hvis der er risiko for at støde ind i bandemedlemmer i de private hjem.

I den aktuelle sag har den irakiske mand holdt sig skjult i flere uger, så Anders G. Christensen end ikke har kunnet føre sit tilsyn normalt. Først forleden dukkede den udviklingshæmmede frem fra sit skjul, alene for at konstatere, at hans lejlighed er blevet ribbet. Og der er ifølge Anders G. Christensen ikke tvivl om, hvem gerningsmændene er. At melde det til politiet, bliver der ikke tale om. Frygten for repressalier er for stor.

Hjemkommunen Middelfart har undervejs i forløbet været på banen for at finde en holdbar løsning, som skal hjælpe den udviklingshæmmede ud af bandens benhårde greb. Og det kommunale engagement er stort, siger Anders G. Christensen. Alligevel er det et vanskeligt arbejde.

- Hvis den pågældende, som er i lommen på banden, ikke er motiveret for at tage imod hjælp, så står vi magtesløse, siger han.

[f.] FUGLEKÆR UDVIKLINGSCENTER

Fuglekær Udviklingscenter ligger – fordelt på fire lokationer – i Brejningområdet ca. 10 km øst for Vejle. Målgruppen er mennesker over 18 år med udviklingshæmning og massive adfærdsproblemer. Flere har desuden personlighedsforstyrrelser.

Der er 47 beboere på Fuglekær Udviklingscenter. Cirka en tredjedel af beboerne har en dom, resten bor der frivilligt for at få pædagogisk støtte og hjælp i hverdagen.

www.fuglekaer.dk